GÜNLÜDÜR

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

7/10963

Sayı : B100TSH0150005
Konu: Yazılı Soru Önergesi

20.12.05 17389

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: : 07.12.2005 tarih ve KAN.KAR.MD. A.01.0.GNS.0.10.00.02 - 16557 sayılı

Muğla Milletvekili Sayın Ali ARSLAN tarafından verilen " Esnafın ve işçilerin zorunlu sağlık muayenelerinden ücret alınmasına ilişkin "7/10863 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Bakan

EK-1: Önerge Cevabı (2 sayfa)

7/10963

Muğla Milletvekili Ali ARSLAN tarafından verilen "Esnafın ve işçilerin zorunlu sağlık muayenelerinden ücret alınması" hakkındaki yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORULAR

"1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun 126 ncı maddesine göre esnaf ve çalıştırdığı işçiler her üç ayda bir röntgen, portör muayene ve tahlil işlemlerini yaptırarak sıhhi rapor almak mecburiyetindedir. Bu sıhhi muayenenin de ücretsiz olarak belediye tabipleri veya hükümet tabipleri tarafından yapılacağı açıklanmıştır. Kanun uyarınca portör muayenelerinin ücretsiz olarak yapılması zorunlu olduğundan, sağlık kuruluşlarınca muayene ücreti talep edilmemesi gerekmektedir. Ancak Eskişehir Sağlık Müdürlüğü'nde teftiş yapan Maliye Bakanlığı müfettişleri, halk sağlığını ilgilendiren dolayısıyla devletin üstlenmesi gereken sağlık kontrolü ücretinin işveren tarafından ödenmesi gerektiğini belirtmişler ve bu uygulamanın yasa gereği olduğunu ifade etmişlerdir.Yaklaşık iki aydır Sağlık Müdürlükleri Eskişehir, Bursa, Kütahya ve Denizli' de esnaftan 16 YTL para talep etmektedirler. Ayrıca bazı özel hastanelerde de ücret karşılığı bu işlem yapılmaktadır. Halen Bağkur ve SSK' ya tabi olan esnaf ve çalışanların bu mecburi sağlık hizmetlerini de ücretsiz olarak bağlı bulundukları kurumlar tarafından almaları gerekmektedir. Bu bilgiler ışığında;

1- Sağlık Müdürlüğü'nün esnaftan para talep etmesi kanuna aykırı değil midir? Zorunlu sağlık muayenesi için esnaftan ücret alanlar hakkında gerekli yasal işlem yapılacak mıdır?
2- Bugüne kadar yasal zorunluluk gereği bedelsiz olarak uygulanmış olan muayene ve tahlil işlemleri hangi yasayla ücretli hale getirilmiştir?
3- Esnaf ve Çalışanların yaptırdıkları muayenenin amacı halk sağlığını korumaktır. Bu uygulamanın isteğe bağlı olması durumunda ortaya çıkabilecek sorunlar göz önünde bulundurulmuş mudur?
4- Bağ-kur ve SSK' ya bağlı esnaf ve çalışanların halk sağlığını koruma amacına yönelik muayene ve tahlil ücretlerinin bağlı bulundukları kurum tarafından ödenmesi konusunda bir çalışmanız olacak mıdır?

CEVAPLAR

1) Bilindiği üzere, 1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun hükümleri genel olarak Sağlık Bakanlığı teşkilatınca yürütülmektedir. Bu **Kanun'un 126 ncı maddesinde**; "Yenilecek ve içilecek şeyler satan veya veren veyahut taharet ve nezafete mütaallik sanatlar ifa edenler her üç ayda bir kendilerini muayene ettirerek bir sıhhi rapor almağa mecburdurlar. Bunlardan devrei sirayette frengi ve sari verem ve cüzzama müptela olanlarla halkın istikrah ve nefretini mucip bir cilt hastalığına duçar olanlar sanatlarını icradan menolunurlar,

Aynı Kanunun **127 nci Maddesinde** ise " 126 ncı maddede zikrolunan sıhhi muayene meccanen belediye tabipleri tarafından yapılır. Belediye tabipleri bulunmayan yerlerde bu vazife hükümet tabipleri tarafından icra olunur. Mahalli belediyelerince hangi meslek ve sanat erbabının muayeneye tabi olduğu 266 ncı maddede zikredilen nizamnameye dercolunur." hükmü mevcuttur.

Bu hükümlerde, gıda işyerlerinde ve sıhhi müesseselerde çalışanların bulaşıcı hastalık taşıyıcılığı yönünden her 3 ayda bir muayene olma ve sıhhi rapor alma mecburiyeti getirilmiş ve bu sıhhi muayenenin de ücretsiz olarak belediye tabipleri veya hükümet tabipleri tarafından yapılacağı belirtilmiştir. Anlaşılacağı üzere ilgili Kanun yalnızca muayene olmayı ücretsiz kılmıştır.

Ayrıca, ilgili Kanun'un 126 ncı ve 127 nci maddesi gereğince Bakanlığımızca çıkarılan ve Ülkemizde portör muayenelerinin nasıl olacağını düzenleyen 2005/9-27.01.2005 tarih ve 1059 sayılı "Portör Muayenelerine Esas Laboratuar Tetkikleri" ile ilgili Genelgede de, Kanun uyarınca portör muayenelerinin ücretsiz olarak yapılması zorunlu olduğundan, portör muayenesi yapılan sağlık kuruluşlarınca muayene ücreti talep edilmemesi gerektiği ifade edilmiştir.

Eskişehir, Bursa, Denizli ve Kütahya illerinde gerekli araştırma yapılmış, konu ile ilgili mevzuat doğrultusunda işlem yapıldığı, portör muayenelerinden değil, portör muayenelerine esas yapılan laboratuar tetkiklerinden ücret alındığı anlaşılmıştır.

2- 8.1.2002 tarih ve 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde Kamu Kurum ve Kuruluşlarının ürettiği mal ve hizmetlerin hiçbirisinin ücretsiz ve indirimli olmayacağı, belirtilmiş ve aynı maddede, hangi mal ve hizmetlerin ücretsiz ve indirimli olacağının tespitinin de Bakanlar Kurulunun yetkili olacağı belirtilmiştir. Portör Muayenesine Esas Laboratuar tetkiklerinin ücretsiz olacağına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı bulunmamaktadır.

Bakanlığımızca çıkarılan "Portör Muayenelerine Esas Laboratuar Tetkikleri" hakkında Genelgede, gıda işi ile uğraşanlarda ve sıhhi müesseslerde çalışanlarda portör taraması için zorunlu yapılması gereken tetkikler;

-Gaita kültürü, (Salmonella ve shigella yönünden, **en az yılda bir**),
-Dışkının mikroskobik incelenmesi (Entamoeba histolytica kistleri, giardia lamblia kitsleri ve helmint yumurtaları yönünden, **en az 6 ayda bir**),
-Boğaz ve burun kültürü (Staphylococcus aureus yönünden, **en az yılda bir**),
-Akciğer grafisi (Tüberküloz yönünden, **en az yılda bir**)

olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu tetkikler yapılması zorunlu tetkikler olup, bunun dışında 3 ayda bir yapılan mecburi muayene sonrasında hekimin gerek görmesi halinde de tetkik yapılmaktadır.

Sözkonusu Genelgede, "Portör muayenesine esas olarak yapılacak laboratuar tetkiklerinden alınacak ücretlerin kamu ve özel sağlık kuruluşlarında, bütçe uygulama talimatında yer alan miktarlardan daha az miktarlarda olmaması gerektiği" belirtilmiştir.

Bu nedenle, portör muayenelerine esas olarak yapılan laboratuar tetkiklerinden geçmişte de olduğu gibi bugün de ücret alınmakta olup, bugüne kadar ücretsiz olarak yapılan portör muayeneleri ise halen ücretsiz olarak yapılmaktadır.

3- 1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu ve bu Kanun gereği çıkarılan Genelgemizde, gıda işyerlerinde ve sıhhi müesseselerde çalışanların bulaşıcı hastalık taşıyıcılığı yönünden her 3 ayda bir muayene olma ve sıhhi rapor alma mecburiyeti getirildiğinden, bu muayenelerin isteğe bağlı olması veya bu muayenelerden kaçınılması mümkün değildir.

4- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkarılan İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinde; çalışanların yapması gereken periyodik muayenelerin işverenin sorumluluğunda olması gerektiği ve işçiye ek bir yük getirmemesi gerektiği belirtilmektedir.

Halkın sağlığını korumak, bunun için gerekli önlemleri almak, Bakanlığımız sorumluluğunda bulunmaktadır. Bu nedenle, "Portör Muayenelerine Esas Laboratuar Tetkikleri" ile ilgili Genelgede gıda işyerlerinde ve sıhhi müesseselerde çalışanların bulaşıcı hastalık taşıyıcılığı yönünden korunması için, portör muayenelerinin ve bu muayenelere esas laboratuar tetkiklerinin hangi sıklıkla, kimler tarafından ve nasıl yapılacağı tespit edilmiştir.

4736 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kamu hizmetlerinin ücretsiz olmaması esas alındığından ve bu konuda istisna ortaya koyan Bakanlar Kurulu kararı bulunmadığından, sağlık kurum ve kuruluşlarınca yapılan laboratuar tetkiklerinden de ücret alınması gerekmekte olup, tetkik ücretlerinin sosyal güvenlik kurumlarınca karşılanıp karşılanmayacağı konusu, (Bağ- Kur, SSK vb.) ilgili sosyal güvenlik kurumlarınca İş Kanunu çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir husustur.

İlginiz için teşekkür ederim.